

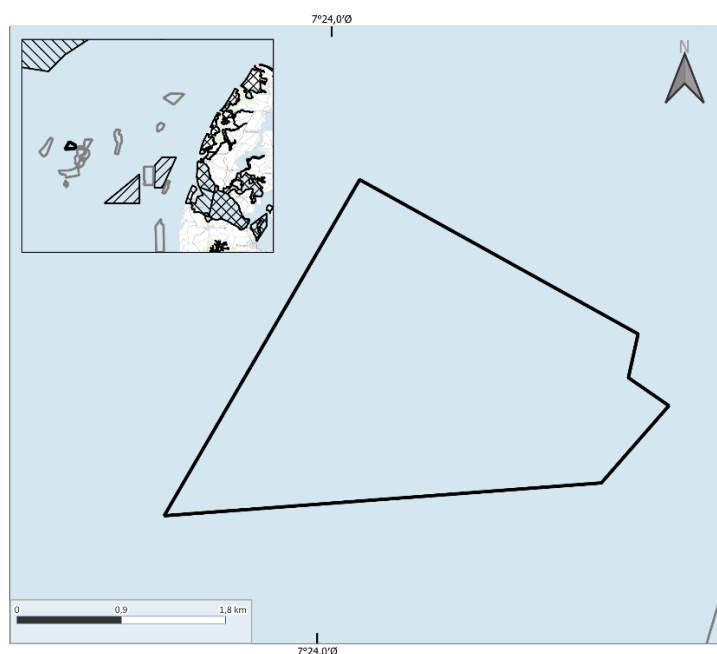

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Thyborøn NordsøRal A/S
Sydhavnsvej 21
7680 Thyborøn
CVR: 25453743

Marine aktiviteter
Tilladelse nr. 865-2021-63660
J. nr. 2021-63660
Ref. henbs
Den 13. august 2026

Tilladelse til råstofindvinding i auktionsområde 562-JF Jyske Rev N

Figur 0.1 Oversigtskort over auktionsområde 562-JF Jyske Rev N

Indhold

Tilladelse til råstofindvinding i auktionsområde 562-JF Jyske Rev N	1
1. Afgørelse	3
2. Beskrivelse af den ansøgte indvinding	3
2.1 Formål	3
2.2 Indvindingsområde	4
2.3 Råstofressourcen.....	4
2.4 Indvindingsaktiviteten	4
3. Offentlig høring	4
3.1 Partshøring	6
3.2 Partshøring af tilladelsesudkast	6
3.3 Høringens indflydelse på afgørelsen.....	6
4. Vilkår	6
4.1 Generelle vilkår	6
4.2 Tilladelsens varighed	7
4.3 Tilladte indvindingsmængder	7
4.4 Indberetning af indvindingsdata	7
4.5 Vederlag	7
4.6 Råstofafgift	8
5. Begrundelse	8
5.1 Danmarks Havplan	9
5.2 Råstofressourcen og indvindingsmængden	9
5.3 Indvindingsområdets afgrænsning	10
5.3 Tilladte indvindingsmetode.....	10
5.5 Vurdering af potentiel miljøpåvirkning	10
Havbunden, dybde og dynamik	10
Bundsamfundets flora og fauna	12
Fisk og Fiskeri	14
Fugle	17
Havpattedyr.....	18
Vurdering i forhold til vandområdeplaner	19
Havstrategi	20
Marinarkæologiske interesser	25
Rekreative interesser	26
Sejladsforhold	26
Ammunition	26
Natura 2000-væsentlighedsvurdering og arter på habitatdirektivets Bilag IV.....	27
Øvrige erhvervsinteresser.....	29
5.6. Samlet konklusion	29
6. Kumulative forhold.....	29
7. Statusundersøgelse/overvågning	31
8. Offentliggørelse	31

9. Klagevejledning	32
Bilag 1 – Områdespecifikke vilkår.....	33
Bilag 2 – Områdeafgrænsning	34

1. Afgørelse

Thyborøn NordsøRal A/S meddeles hermed tilladelse til indvinding af råstoffer i auktionsområde 562-JF Jyske Rev N, jf. områdefgrænsning i bilag 2. Tilladelsen er gyldig fra den 11. september 2026 til den 11. september 2036.

Afgørelsen er truffet efter § 20, stk. 2, nr. 1, i råstofloven¹. Thyborøn NordsøRal A/S har vundet retten til området ved auktion den 15. april 2020.

Til grund for sagsbehandlingen af indvindingstilladelsen ligger:

- Ansøgning: ”Revideret ansøgning om tilladelse til indvinding af råstoffer i en del af auktionsområde JR-2020-C Jyske rev” indsendt på vegne af Thyborøn NordsøRal A/S den 23. april 2025. Første version modtaget den 25. november 2021.
- Miljøkonsekvensvurdering: ”Miljøkonsekvensvurdering for nyt råstofindvindingsområde på Jyske Rev, JR-2020-C” udarbejdet af Rambøll. Sidste reviderede udgave af miljøkonsekvensvurderingen er modtaget af Miljøstyrelsen den 23. april 2025. Erstatte tidligere fremsendte miljøkonsekvensvurdering modtaget af Miljøstyrelsen den 24. november 2021.
Miljøkonsekvensvurderingen indeholder en beskrivelse af de gennemførte miljøundersøgelser, som er udført af Rambøll i juni, 2021.
- Efterforskningsrapport: ”Efterforskning af auktionsområde A-2020, B-2020 og C-2020, Jyske Rev”, udarbejdet af GEUS, og indsendt til Miljøstyrelsen den 27. november 2021.
- De gennemførte offentligheds-, parts- og myndighedshøringer

Det er en forudsætning for nærværende tilladelse, at Thyborøn NordsøRal A/S foretager råstofindvinding inden for de fysiske og miljømæssige rammer og forudsætninger, der fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Herudover skal vilkårene i nærværende tilladelses afsnit 4 og bilag 1 overholdes.

2. Beskrivelse af den ansøgte indvinding

Miljøstyrelsen har den 23. april 2025 modtaget ansøgning om råstofindvinding i 562-JF Jyske Rev N. Indvindingsansøgningen er indsendt på baggrund af efterforskning efter råstoffer i det ansøgte område.

2.1 Formål

Thyborøn NordsøRal A/S ønsker at udlægge et nyt auktionsområde 562-JF Jyske Rev N.

¹ Lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1230 af 20. november 2024 (herefter råstofloven).

Ifølge ansøger er indvindingen af sand, grus og ral ved Jyske Rev et værdifuldt supplement til råstoffsforsyningen i Danmark, og det fremgår af ansøgningen, at Thyborøn NordsøRal A/S ønsker at indvinde sand, grus og ral, som skal benyttes som tilslagsmaterialer til beton og asfalt, samt til mørtel, til anlægsmaterialer, og til opfyldning.

2.2 Indvindingsområde

Ansøgningsområdet ligger i Nordsøen på den vestlige del af Jyske Rev. Det ligger ud for den jyske vestkyst ca. 47 km nordvest for Thyborøn. Ansøgningsområdet dækker et areal på 7,16 km², mens arealet, hvis påvirkningszonen inkluderes, er 13,94 km². Ansøgningsområdet ligger mellem en række andre indvindingsområder på Jyske Rev, og mod øst overlapper påvirkningszonen med påvirkningszonen til fællesområde 562-JD Jyske Rev G.

2.3 Råstofressourcen

Råstofressourcen i det ansøgte område udgøres af sandet og gruset marint holocænt ral, hvor de grus- og ralførende ressourcer findes i to dybdemæssigt adskilte strøg med en tiltagende mægtighed mod nordøst. Ressourcen findes i de øverste 0,5-2,0 m og overlejrer en ældre holocæn enhed af finsandede aflejringer.

Den samlede ressourcemængde er beregnet til ca. 6,8 mio. m³, hvor grus- og ralførende lag antages at være ca. 3,4 mio. m³. Baseret på sigtedata vurderes den maksimale grus- og ralmængde, der kan indvindes, at udgøre ca. 2 mio. m³.

2.4 Indvindingsaktiviteten

Thyborøn NordsøRal A/S ansøger om tilladelse til indvinding af samlet 2 mio. m³ råstoffer, bestående af grus, ral og sand, over en 10-årig periode, og med en årlig maksimal indvinding på 400.000 m³.

Råstofindvindingen skal foregå med slæbesugning, og ansøger forventer at indvinde over sold, hvor den frasorterede del primært vil bestå af fint sand med en kornstørrelse under 4-6 mm. Ansøger forventer, at indvindingen vil foregå med ét skib ad gangen. Hvis der anvendes skibe med en lastkapacitet på mellem 3000 til 5500 m³, forventes det, afhængig af skibsstørrelsen, maksimalt at have en varighed på 33 døgn/år over 5 år, som er den kortest mulige tid, det kan tage at indvinde den maksimale mængde (worst case scenarie). Hvis indvindingen fordeles jævnt over den 10-årige tilladelsesperiode, vil den reelle varighed pr. år dog forventes at være kortere.

3. Offentlig høring

Ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten har været i høring i perioden fra den 11. december 2025 til den 22. januar 2026. Høringssvar fremgår af vedlagte bilag 3.

Høringssvarene omhandler primært:

- Kumulative påvirkninger
- Havstrategi og FNs Verdensmål
- Tilsyn med indvinding
- Råstofplan, råstofafgift og råstofalternativer

Høringssvar fra Slots- og Kulturstyrelsen behandles i afsnit om marinarkæologiske interesser, mens høringssvar fra Energistyrelsen behandles i afsnit om kumulative påvirkninger.

Kumulative påvirkninger

Det er ifølge høringssvar fra Danmarks Fiskeriforening og Skånsomt Kystfiskeri vigtigt, at der i forbindelse med råstofindvinding tages særligt hensyn til fangst-, gyde- opvækst- og fødesøgningsområder for fiskepopulationer. Ifølge Skånsomt Kystfiskeri har kystfiskere observeret en direkte sammenhæng mellem råstofindvinding og faldende mængder af fisk i og omkring indvindingsområder, som i høringssvaret kobles sammen med sugehovedets fysiske forstyrrelse, fjernelse af bundsubstrat og de langvarige eftervirkninger på havbundens struktur, som fører til tab af levesteder, gydepladser og fødegrundlag.

Danmarks Fiskeriforening og Skånsomt Kystfiskeri påpeger i deres høringssvar, at der foregår intensiv råstofindvinding på Jyske Rev, og at det ifølge dem, ikke er tilstrækkeligt belyst, hvad den kumulative påvirkning vil være fra den samlede råstofindvinding på Jyske Rev, særligt i forhold til fiskepopulationer.

Danmarks Naturfredningsforening gør opmærksom på, at ROV-undersøgelser ikke kan bruges til at bedømme mobil fauna, samt infauna, som ifølge høringssvaret er den altdominerende bundfauna på sandbund.

Havstrategi og FNs Verdensmål

Ifølge høringssvar fra både Danmarks Naturfredningsforening og Skånsomt Kystfiskeri er der i miljøkonsekvensvurderingen ikke lavet en tilstrækkelig vurdering af påvirkning på Havstrategiens deskriptor 6. Ifølge Danmarks Naturfredningsforening fremgår det ikke, om der er tale om tabt eller forstyrret havbund, mens Skånsomt Kystfiskeri skriver, at råstofindvinding ifølge Danmarks Havstrategi skal betragtes som tabt natur, hvilket ifølge Skånsomt Kystfiskeri ikke er foreneligt med havstrategiens målsætninger.

Skånsomt Kystfiskeri skriver desuden, at man ikke mener, at råstofindvinding er i overensstemmelse med FNs Verdensmål nummer 12 om bæredygtig og effektiv udnyttelse af naturressourcer og Verdensmål nummer 14 om beskyttelse af marine økosystemer.

Tilsyn med indvinding

Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Fiskeriforening udtrykker begge bekymring for, om der føres tilstrækkeligt tilsyn med indvindingen, og Danmarks Fiskeriforening skriver, at information om en specifik indvinding i det specifikke område bør være lettere tilgængelig, for at også andre parter kan holde øje med indvindingen.

Råstofplan, råstofafgift og alternativer

Skånsomt Kystfiskeri skriver, at der mangler et samlet økosystembaseret grundlag og en plan for bæredygtig udnyttelse af råstoffer for Danmark. De skriver videre, at ansøger ikke forholder sig til muligheden for bl.a. at bruge genanvendte materialer, og det er ifølge Skånsomt Kystfiskeri i strid med råstoflovens princip om hensigtsmæssig og ressourceøkonomisk udnyttelse.

Danmarks Naturfredningsforening skriver, at råstoffer ofte udgør under 1 % af projektkomkostninger, og at råstofafgiften således er alt for lav i forhold til indvindingens skadevirkning og ressourcernes begrænsning.

3.1 Partshøring

Miljøstyrelsen har den 10. februar 2026 sendt de indkomne høringssvar i partshøring hos Thyborøn NordsøRat A/S.

Ansøgers konsulent har på vegne af ansøger den 4. maj 2026, samt den 26. maj 2026 fremsat de bemærkninger, som fremgår af bilag 3 og 4.

Her uddybes vurderingerne i forhold til:

- Kumulative påvirkninger
- Kulturarv

Begge uddybende vurderinger er behandlet i de pågældende afsnit i begrundelsen.

Ansøger har derudover bemærkninger til øvrige høringpunkter, hvor det blandt andet fremgår, at en del af de øvrige punkter vurderes at være tilstrækkeligt beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, samt at marin råstofindvinding med slæbesugning ikke begrænser adgangen til fiskeri med trawl i området.

3.2 Partshøring af tilladelsesudkast

Miljøstyrelsen har den 9. juli 2026 sendt udkast til afgørelsen i partshøring hos ansøger. Den 10. juli 2026 har ansøger svaret, at man ikke har bemærkninger til udkastet.

3.3 Høringens indflydelse på afgørelsen

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke er indkommet bemærkninger i høringsperioden, der peger på nye væsentlige miljøforhold, der ikke allerede er belyst i miljøkonsekvensrapporten, samt i partshøringssvaret. Der er i øvrigt ikke indkommet bemærkninger, der ændrer ved, at der kan opnås tilladelse.

4. Vilkår

4.1 Generelle vilkår

Indvinding må kun finde sted inden for det afgrænsede område og på de områdespecifikke vilkår, der fremgår af bilag 1 og 2 til denne tilladelse.

I øvrigt skal de til enhver tid gældende generelle vilkår for råstofindvinding følges.² De generelle vilkår for råstofindvinding fremgår af bilag 4 i råstofbekendtgørelsen³.

² Jf. § 16 i bekendtgørelse nr. 1680 af 17. december 2018 om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen.

³ Bekendtgørelse nr. 1680 af 17. december 2018 om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen (herefter råstofbekendtgørelsen).

Indvindingen kan først igangsættes når klagefristen er udløbet uden at der er modtaget klage.⁴

4.2 Tilladelsens varighed

Tilladelsen er gældende fra den 11. september 2026 og indtil den maksimale tilladte mængde er indvundet, dog senest den 11. september 2036.

Miljøstyrelsen kan til enhver tid ændre, begrænse eller tilbagekalde en tilladelse meddelt i henhold til råstoflovens § 20, hvis betingelserne i råstoflovens § 24 er opfyldt.

4.3 Tilladte indvindingsmængder

Den samlede og årlige tilladte indvindingsmængde fremgår af bilag 1.

Miljøstyrelsen oplyser størrelsen af restmængden i området. Oplysningerne fremgår af Det Marine Råstofindberetningssystem MARIS⁵. Det påhviler tilladelsesindehaver løbende at kontrollere restmængden i MARIS, så tilladelsesindehaver sikrer, at tilladelsesmængden ikke overskrides.⁶

4.4 Indberetning af indvindingsdata

Tilladelsesindehaver skal efter indvinding indberette oplysninger om indvindingen til Miljøstyrelsen.⁷ Indberetningerne foretages i MARIS.

Indberetninger vedrørende denne tilladelse til auktionsområde 562-JF Jyske Rev N skal ske med angivet tilladelsesnummer: **865-2021-63660**.

Oplysning om mængde af indvundne råstoffer danner blandt andet grundlag for Miljøstyrelsens opgørelse af den indvundne mængde i området, og opkrævning af vederlag i henhold til råstoflovens § 22 a og kapitel 10 i råstofbekendtgørelsen.

Miljøstyrelsen kan træffe afgørelse om hyppigere indberetning.⁸

4.5 Vederlag

Der skal betales vederlag for indvinding af råstoffer fra havbunden, jf. råstoflovens § 22 a, stk. 1, og kapitel 10 i råstofbekendtgørelsen. Beregningen sker efter § 55 i råstofbekendtgørelsen om beregning af vederlag i eneretsområder udlagt efter auktion.

Der skal årligt betales et arealvederlag på 32.584 kr. pr. km² indvindingsareal. Indvindingsarealet er 7,16 km². Arealvederlaget betales forud.

Der skal endvidere årligt betales et produktionsvederlag for indvundne mængder

⁴ Jf. §§ 26 b, stk. 7 og stk. 8, i råstofloven.

⁵ Link til MARIS: <https://raastofindvinding.dk/>

⁶ Jf. § 16 og bilag 4, pkt. 3.2, i råstofbekendtgørelsen.

⁷ Jf. § 52 i råstofbekendtgørelsen.

⁸ Jf. § 41 i råstofbekendtgørelsen.

på 7,88 kr. pr. indvunden m³.⁹ Dog skal der som minimum årligt betales for en mængde på 60.000 m³, svarende til 30 % af den samlede tilladte mængde på 2 mio. m³ divideret med det antal år, indvindingstilladelsen gælder. Har tilladelseshaver ikke i et enkelt år indvundet en mængde svarende til det betalte minimumsvederlag, kan denne mængde indvindes i de følgende år uden yderligere vederlagsbetaling. Mængderne opgøres på baggrund af tilladelseshavers indberetning til Miljøstyrelsen. Produktionsvederlaget betales årligt bagud.

Opkrævning af vederlag sker en gang årligt, ved udløbet af det kvartal, hvori tilladelsen er meddelt.

Vederlagene indeksreguleres en gang årligt på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik om den procentvise ændring i nettoprisindekset for januar måned imellem de to forudgående år. De indeksregulerede takster offentliggøres på Miljøstyrelsens hjemmeside.¹⁰

4.6 Råstofafgift

Råstofindvinderen er forpligtet til at betale råstofafgift. Råstofindvinderen skal lade sig registrere for råstofafgift hos told- og skatteforvaltningen. Registreringen sker gennem Erhvervsstyrelsen, www.virk.dk.

Råstofindvinderen skal med udgangen af hvert kvartal senest den 15. i efterfølgende måned, angive og betale råstofafgiften til told- og skatteforvaltningen. Læs mere i affalds- og råstofafgiftsloven.

5. Begrundelse

Den ansøgte indvindingsaktivitet er omfattet af bilag 1, nr. 28, i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)¹¹ (herefter miljøvurderingsloven). Derfor er ansøgningen omfattet af obligatorisk VVM-pligt.¹²

Rambøll har på vegne af ansøger udarbejdet en miljøkonsekvensrapport.

Miljøstyrelsen har gennemgået miljøkonsekvensrapporten og de supplerende oplysninger til miljøkonsekvensrapporten og fundet, at kravene i miljøvurderingslovens § 20, stk. 2, jf. råstofbekendtgørelsens bilag 3 er opfyldt, og at de indeholdte oplysninger, som er væsentlige for afgørelsen, er korrekte.

Miljøstyrelsen vurderer, at råstofindvindingen kan ske uden uacceptable påvirkninger af mennesker, miljøet, samfundet mv., når rammerne for råstofindvindingen, som beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, samt vilkårene for tilladelsen overholdes. Vurderingen er foretaget på baggrund af miljøkonsekvensrapporten, Miljøstyrelsens vurderinger, samt de stillede vilkår.

⁹ Det budte produktionsvederlag er indeksreguleret til 2026-niveau, jf. § 61 i råstofbekendtgørelsen.

¹⁰ Jf. § 61 i råstofbekendtgørelsen.

¹¹ Jf. Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023.

¹² Jf. miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, nr. 1.

Denne tilladelse efter råstoflovens § 20 erstatter tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven.¹³

Miljøstyrelsens afgørelse om at meddele tilladelse til råstofindvinding er endvidere udtryk for en afvejning af hensyn efter råstoflovens¹⁴ § 3, samt inddragelse af råstoflovens formål, jf. råstoflovens § 1. Efter råstoflovens § 3 skal det således sikres, at råstofudnyttelsen sker efter en samlet vurdering af en række samfundsmæssige hensyn. Det indebærer, at der på den ene side skal lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet, en sikring af udnyttelse af råstofressourcerne samt erhvervsmæssige hensyn. På den anden side skal der bl.a. lægges vægt på miljøbeskyttelse, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, infrastrukturanlæg, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibsfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold.

Miljøstyrelsen har i afgørelsen lagt vægt på nedenstående emneinddelte vurderinger og begrundelser.

5.1 Danmarks Havplan

Havplanen¹⁵ er bindende for de myndigheder, der meddeler tilladelse til aktiviteter på havet.¹⁶ Miljøstyrelsen skal derfor sikre, at tilladelse til indvinding alene gives i områder, der er udlagt som udviklingszoner for råstofindvinding, dvs. områder som er markeret med R i havplanen.

Det ansøgte indvindingsområde er beliggende i udviklingszonen R73. Området er ikke udlagt som udviklingszone for anden aktivitet eller arealanvendelse. Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at tilladelse til den ansøgte indvindingsaktivitet er i overensstemmelse med havplanen.

5.2 Råstofressourcen og indvindingsmængden

Der gives tilladelse til indvinding af samlet 2,0 mio. m³, med en årlig indvinding på maksimalt 400.000 m³. Den tilladte indvindingsmængde fremgår ligeledes af bilag 1.

Thyborøn NordsøRål A/S har søgt om at indvinde sand, grus og ral med en total indvindingsmængde på 2 mio. m³ og en årlig mængdebegrænsning på 400.000 m³.

Områdets samlede tilgængelige grus- og ralførende ressourceenhed er opgjort til 3,4 mio. m³, hvor den maksimale grus- og ralmængde, der vurderes at kunne indvindes, baseret på boringsresultater i den indsendte geologiske rapport, udgør ca. 2 mio. m³.

¹³ Jf. § 10, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 1608 af 9. december 2024 om miljøvurdering af planer og programmer af konkrete projekter.

¹⁴ Jf. råstoflovens § 20, stk. 5,

¹⁵ Jf. havplan.dk.

¹⁶ Jf. § 14, stk. 1, i lov om maritim fysisk planlægning, jf. lovekendtgørelse nr. 400 af 6. april 2020.

Den ansøgte indvindingsmængde udgør ca. 60 % af den ressourceførende enhed, men det fremgår ikke klart af ansøgningen, hvor stor en udnyttelsesprocent ansøger forventer.

På baggrund af ovenstående oplysninger vurderer Miljøstyrelsen dog, at det ansøgte indvindingsområde er passende til at dække den ansøgte ressource og mængde.

5.3 Indvindingsområdets afgrænsning

Miljøstyrelsen har i forbindelse med sagsbehandling konstateret, at der i den nordøstlige del af påvirkningszonen til det ansøgte område er et område med stenrev (substrattype 4) i sammenhæng med substrattype 3. Miljøstyrelsen bemærker, at det ikke fremgår af ansøgningsmaterialet, i hvor høj grad der sorteres i forbindelse med indvinding. Miljøstyrelsen har efter dialog med Thyborøn Nordsø RAL A/S og dennes konsulent besluttet at beskære området for sikre en afstand på 200 meter til mere sårbare hårdbundede naturtyper (substrattype 3 og 4), for at reducere risikoen for en langvarig påvirkning fra indvinding.

På den baggrund fastsættes områdets afgrænsning som angivet i bilag 2.

5.3 Tilladte indvindingsmetode

Da der alene er ansøgt om og i miljøkonsekvensvurderingen udelukkende vurderet på indvinding med slæbesugning, gælder nærværende tilladelsen kun til indvinding med slæbesugning.

5.5 Vurdering af potentiel miljøpåvirkning

Nedenfor gennemgås den planlagte råstofindvindings væsentligste påvirkninger på miljøet med udgangspunkt i den indsendte miljøkonsekvensrapport og supplerende oplysninger til miljøkonsekvensrapporten.

Havbunden, dybde og dynamik

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at ansøgningsområdet består af to nogenlunde ligeligt fordelte substrattyper; substrattype 1 sandbund (ca. 51 %), med bløde siltede og sandede flader, og substrattype 2 (ca. 49 %), bestående af grusede partier. Endvidere er der observeret større stenbelægninger (substrattype 3 og 4 i sammenhæng) i den østlige del af påvirkningszonen. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det desuden, at der i ansøgningsområdet er observeret kraftig strømpåvirkning, og bundens karakter vidner om en vis grad af dynamisk aktivitet.

Ifølge miljøkonsekvensrapporten vil råstofindvindingen forårsage en gennemsnitlig dybdeforøgelse på ca. 0,55 m, hvis der indvindes jævnt i hele ansøgningsområdet. Det noteres dog i ansøgningen, at indvindingsdybden maksimalt vil være 1-2 m, der hvor ressourcetykkelsen er størst. Det vurderes derfor i miljøkonsekvensrapporten, at indvindingsaktiviteten ikke vil påvirke dybdeforholdene i området på en måde, så havbundens integritet ændres. I miljøkonsekvensrapporten bemærkes det endvidere, at man i et andet

indvindingsområde på Jyske Rev (562-LD) ikke kunne observere spor efter slæbesugning ca. 15 måneder efter indvinding.

I miljøkonsekvensrapporten noteres det, at man under indvinding vil sortere over sold, men havbunden vurderes dog stadig efter endt indvinding at bestå af sand og grus, idet der ifølge miljøkonsekvensrapporten af tekniske årsager vil blive efterladt et restlag på ca. 0,5 m. Det bemærkes, at andelen af finpartikulært materiale mindre end 4-6 mm, vil være lidt højere, da denne fraktion vil blive ledt tilbage til indvindingsområdet, samt at sten større end 20 cm efterlades på bunden, men det vurderes, at bundsubstratet i området ikke vil ændres væsentligt som følge af indvinding.

Ifølge miljøkonsekvensrapporten, vil sedimentspredning og omløjrning af sediment, foregå i nærområdet af selve indvindingen, og de fremherskende bølge- og strømforhold vil medføre, at omløjringerne hurtig vil udjævnes.

På baggrund af ovenstående vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at den ansøgte indvinding vil medføre ingen til ubetydelig påvirkning på dybdeforholdene, og udelukkende vil forårsage en begrænset påvirkning på havbunden inden for indvindingsområdets afgrænsning, mens der ingen påvirkning vil være i påvirkningszonen.

Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen er enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at ændringerne i dybdeforhold er lokale inden for indvindingsområde 562-JF Jyske Rev N. Miljøstyrelsen bemærker, at ændringerne ligger inden for normale udsving i dybdeforskelle i og omkring indvindingsområdet, og at det ikke vil påvirke den øvrige Nordsø. Miljøstyrelsen er desuden enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at de oprindelige dybdeforhold i området vil kunne reetableres inden for en årrække efter endt indvinding grundet de dynamiske strømforhold og sandtransporter i Nordsøen, og at dybdeændringerne derfor ikke vil være irreversible.

Miljøstyrelsen bemærker, at indvindingen vil kunne forårsage ændringer i bundforholdene i de mest indvindingspåvirkede dele af indvindingsområdet, således, at substratet lokalt vil kunne ændres til områder med finere sand og større sten som følge af sortering af det indvundne materiale. Miljøstyrelsen er enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at det frasorterede sand vil indgå i de naturlige dynamiske processer i området omkring Jyske Rev. Miljøstyrelsen bemærker videre, at der, i forhold til oprindeligt blottede ralforekomster, ikke vil være en fuld genetablering i de mest indvindingspåvirkede dele af indvindingsområdet, men bemærker, at det i miljøkonsekvensrapporten fremgår, at der vil efterlades et restlag på ca. 0,5 m, og at der derfor ikke forventes at være væsentlige forandringer af substratet på havbunden. Miljøstyrelsen er enig i vurderingen, såfremt der efterlades et restlag. Miljøstyrelsen stiller derfor vilkår om, at der efter indvinding skal efterlades et restlag på 0,5 m. For at sikre, at havbunden efter endt indvinding fremstår som forventet, stiller Miljøstyrelsen endvidere vilkår om en slutundersøgelse ved tilladelsens udløb, som bl.a. skal have fokus på at undersøge substratsammensætningen på havbundens overflade. Det skal sikres, at området ikke påvirkes mere end forudsat i

miljøkonsekvensrapporten. Vilkåret om slutundersøgelse stilles med hjemmel i råstoflovens § 21, stk. 2, nr. 3. Dette vilkår adresserer også Danmarks Naturfredningsforenings bekymring for, hvordan det sikres, at der efterlades et restlag af ressource.

Miljøstyrelsen bemærker i øvrigt, at der er metodefrihed, når det angår slutundersøgelse, og Miljøstyrelsen anmoder derfor ansøger om at rette henvendelse til Miljøstyrelsen, når slutundersøgelsen planlægges, således at bedste fremgangsmåde kan aftales til den tid. Undersøgelsesplanen skal indsendes og godkendes af Miljøstyrelsen inden slutundersøgelsen kan igangsættes. Når undersøgelsen er udført, skal der udformes en rapport, som indsendes og godkendes af Miljøstyrelsen.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af det ovenstående, at råstofindvinding vil medføre en påvirkning på havbunden i indvindingsområdet, men vurderer at de stillede vilkår begrænser tilladelsens konsekvenser for havbunden, så indvindingen ikke vurderes at medføre væsentlige negative påvirkninger i indvindingsområdet, mens der vil være en ubetydelig påvirkning i påvirkningszonen og i havet udenom.

Bundsamfundets flora og fauna

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

Miljøforhold i ansøgningsområdet, som er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, er beskrevet på baggrund af gennemførte Fase IIA miljøundersøgelser¹⁷ (visuelle verifikationer med ROV optagelser) fra september 2021.

Ifølge miljøkonsekvensrapporten blev epifaunaen i området overordnet registreret som fattig i både antal og diversitet. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at dette formentligt er et resultat af en tilbagevendende mekanisk påvirkning af havbunden i form af bundtrawling. Det bemærkes, at indvindingens påvirkning på havbunden minder om påvirkningen fra bundtrawl. Samme artsfattighed forventes i miljøkonsekvensrapporten at gøre sig gældende for infauna, som også påvirkes negativt af bundtrawling. Det fremgår endvidere, at substratforholdene og bundens udseende vidner om en dynamisk strømpåvirkning og gode iltforhold, hvorfor det bemærkes, at eutrofiering kun vil kunne være en indirekte medvirkende årsag til den relativt begrænsede epifauna. Det bemærkes videre, at der ikke blev registreret makroalger i ansøgningsområdet, og at der på grund af vanddybden (22-32 m) kun vil være begrænset mikrobentisk plantevækst i området. Makroalger blev observeret på stenbunden i påvirkningszonen, hvor blodrød ribbeblad var den dominerende art, men hvor også brunalgerne sukkertang og palmetang blev observeret. Samlet vurderes den biologiske værdi at være forholdsvis lav i både ansøgningsområdet og den omkringliggende påvirkningszone. Det vurderes desuden, at de faunaarter, der blev observeret i forbindelse med miljøundersøgelserne, alle er almindelige arter i Nordsøen.

I miljøkonsekvensrapporten bemærkes det, at sedimentspredning og sedimentation kun vil forekomme inden for få hundrede meter af indvindingsfartøjet. Det vurderes, at den ansøgte indvinding ikke vil påvirke

¹⁷ Jf. råstofbekendtgørelsens bilag 3

bundflora betydeligt, da bundflora forekommer i påvirkningszonen, og derfor ikke vil blive særligt påvirket af reduceret lysgennemtrængning som følge af sedimentspild. Ligeledes vurderes det, at sedimentation og sedimentspredning ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af bundfaunaarter og bundfaunasamfundet, da bundfaunasamfundet knyttet til de dynamiske sandbunde langs den jyske vestkyst er i stand til at tåle regelmæssig omlejring, forstyrrelse, begravelse, og høje sedimentkoncentrationer i vandsøjlen. I miljøkonsekvensvurderingen vurderes påvirkningen fra sedimentspild og sedimentation således at være reversibel og uden betydning i ansøgningsområdet, i påvirkningszonen, og i havet uden for.

Ifølge miljøkonsekvensrapporten forventes havbunden efter endt indvinding, at fremstå mere finkornet, men da Jyske Rev er kendetegnet ved høj dynamisk påvirkning, vurderes det nuværende bunddyrssamfund i ansøgningsområdet, at være genetableret i løbet af 1-3 år. I miljøkonsekvensrapporten vurderes påvirkningen fra substrattypeændring derfor at være lokal og begrænset, men af længere varighed. Det vurderes dog, at levebetingelser for bundfauna hurtigt vil blive genoprettet efter indvindingens ophør.

Samlet vurderes det, at indvindingen vil forårsage en midlertidig, men længerevarende lokal påvirkning på ansøgningsområdets bundfauna, mens bundflora og -fauna i påvirkningszonen kun vil påvirkes af sedimentation og suspenderet sediment med lav intensitet, og kun kortvarigt mens indvindingen står på.

Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen bemærker, at tilstedeværende bundflora og -fauna, sammen med substrat, vil blive suget op, der hvor sugefoden arbejder og dermed forårsage en høj mortalitet for bundfauna. Der vil desuden være en direkte påvirkning under indvindingsfartøjet som følge af returnering af fraseret materiale. Miljøstyrelsen er enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at de bundfaunaarter, som observeredes i ansøgningsområdet, er almindeligt udbredte arter, og forventes at være genetablerede inden for en kortere årrække. Miljøstyrelsen bemærker dog også, at nogle større invertebrater vil være længere om at genetablere sig. Miljøstyrelsen noterer sig, at Danmarks Naturfredningsforening i sit høringssvar gør opmærksom på bunddyrs rolle i bl.a. iltning af havbunden og nedgravning af næringsstoffer i havbunden, og dermed risikoen for iltvind og algeopblomstringer. Miljøstyrelsen bemærker dog, at dette ikke vurderes at være en væsentlig risiko i Nordsøen, og vurderer at det til trods for begrænsninger med ROV-undersøgelser er tilstrækkeligt belyst i miljøkonsekvensvurderingen.

Miljøstyrelsen bemærker, at dybdeforøgelsen ikke forventes at påvirke bundfauna, da den ligger inden for normale udsving i dybdeforskelle i området omkring Jyske Rev. Dybdeforøgelsen vil således heller ikke ændre lystilgængeligheden for mikrobentisk vækst. Miljøstyrelsen bemærker videre, at andelen af bundtyper bestående af grus og ral vil være lavere i ansøgningsområdet, men at der ikke er observeret særlige arter, som kun findes på denne type substrat. Miljøstyrelsen er enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at ændringen af substrat vil være lokal inden for indvindingsområdet, og at bundtyper bestående af grus og ral

stadig vil være at finde i ansøgningsområdet, grundet det restlag som efterlades efter indvinding (se afsnit om *Havbund, dybde og dynamik*), samt i de omkringliggende områder.

Miljøstyrelsen bemærker, at påvirkning fra sedimentspredning og sedimentation kun forekommer inden for få hundrede meter af indvindingsfartøjet, men at sedimentkoncentrationen og den efterfølgende aflejringstykkelser også afhænger af hvor meget der sorteres under indvinding. Miljøstyrelsen bemærker, at der er relativt stor afstand til hårbunds naturtyper (>200 m fra indvindingsområdets afgrænsning), som følge af tilskæring af ansøgningsområdet, og vurderer således, at der er begrænset risiko for overlejring af hårbunds naturtyper. Miljøstyrelsen er endvidere enig i vurderingen om, at påvirkningen fra sedimentspredning og sedimentation vil være lokal, og at bundfauna i området i nogen grad er tilvænnet til en grad af overdækning, idet de fleste arter, knyttet til de dynamiske sandbunde langs den jyske vestkyst, er i stand til at tåle regelmæssig omlejring, forstyrrelse, begravelse, og høje sedimentkoncentrationer i vandsøjlen.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af det ovenstående, at der vil være en væsentlig påvirkning på bundsamfundets fauna i indvindingsområdet, men at påvirkningen er reversibel. Miljøstyrelsen vurderer, at de stillede vilkår begrænser tilladelsens konsekvenser for bundsamfundets fauna i indvindingsområdet, samt i påvirkningszonen, og vurderer at påvirkningen vil være uden betydning i havet udenom.

Fisk og Fiskeri

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der i forbindelse med miljøundersøgelserne i ansøgningsområdet blev observeret arter af kutling, knurhane, hvilling, flere fladfiskearter herunder tunge, samt at torskeyngel og andre småfisk blev observeret i de stenbestrøede havbundsområder. I miljøkonsekvensrapporten bemærkes det, at Jyske Rev ikke er kendt som et vigtigt gyde- eller opvækstområde for rødspætte og torsk, eller et kendt gydeområde for tobis.

Det fremgår endvidere af miljøkonsekvensrapporten at ansøgningsområdet overlapper med ICES-kvadrat nr. 42F7, hvor torsk, rødspætte og tobis vurderes at udgøre den vigtigste fiskeriressource, men det noteres at fiskeriintensiteten i ansøgningsområdet var relativt lav (0,1-0,5 gange pr. år) i perioden 2015-2018.

I miljøkonsekvensrapporten bemærkes det, at særligt tobis er følsom for råstofindvinding, idet de voksne tobis graver sig ned i havbunden, og æggene lægges på havbunden. Men som det bemærkes ovenfor, vurderes området ikke at være et vigtigt gydeområde for tobis, og selvom æg og enkelte individer potentielt vil kunne suges op i forbindelse med indvinding, vurderes denne påvirkning at være lokal, og være uden betydning for den samlede bestand.

I miljøkonsekvensrapporten bemærkes det videre, at tobis foretrækker grov til mellemgrov sandbund, og at det sand, der returneres fortsat ligger inden for denne foretrukne kornstørrelse. I miljøkonsekvensrapporten vurderes ansøgningsområdet således stadig at være egnet habitat for tobis efter endt

indvinding. Indvindingen vurderes derfor ikke at lede til et væsentligt tab af habitat for tobis. Ligeledes vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning på torsk og rødspætte som følge af habitattab ved indvinding. Da ansøgningsområdet desuden udgør en meget begrænset andel af arternes samlede udbredelse i Nordsøen, vurderes påvirkningen fra råstofindvinding i miljøkonsekvensrapporten at være af underordnet betydning for fiskebestandene.

Det bemærkes i miljøkonsekvensrapporten, at ansøgningsområdet udgør en meget lille del af det samlede fødesøgningsområde på Jyske Rev, og på den baggrund vurderes indvindingen ifølge miljøkonsekvensrapporten ikke at medføre nedgang i den tilgængelige føderessource. Det bemærkes desuden, at indvindingsaktiviteterne kortvarigt kan blotlægge bunddyr, hvilket kan føre til en øget fødetilgængelighed, og dermed flere fisk i området i en kort periode.

Forhøjede koncentrationer af sediment i vandsøjlen kan, ifølge miljøkonsekvensrapporten, potentielt lede til en øget synkehastighed af pelagiske æg, som kan medføre, at æggene sedimenterer og går til grunde. Sedimentspredning og sedimentation vurderes dog, at have en yderst begrænset og kortvarig påvirkning inden for få hundrede meter af indvindingsfartøjet. På den baggrund vurderes påvirkningen fra sedimentspredning og sedimentation at have en ubetydelig påvirkning på fisk i ansøgningsområdet.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at tilstedeværelsen af indvindingsfartøjet og den fysiske forstyrrelse af havbunden midlertidigt kan medvirke til at bortskræmme fisk fra området. Denne påvirkning vurderes dog at være kortvarig og alene følge selve indvindingsaktiviteten. Det bemærkes desuden, at forstyrrelsen fra råstofindvinding kan medføre en nedgang i tætheden af lydfølsomme fisk, men det vurderes at påvirkningen vil være kortvarig, og fiskene vurderes at vende tilbage til ansøgningsområdet kort tid efter indvindingens ophør. Ligeledes vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at støj fra indvindingsaktiviteten ikke vil kunne forårsage permanente høreskader hos fisk, og at det således er usandsynligt, at råstofindvinding vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af fisks hørelse.

Det bemærkes i miljøkonsekvensrapporten, at ansøgningsområdet ligger uden for de vigtigste fiskepladser og gydeområder. På den baggrund vurderes det, at der kun vil være en ubetydelig påvirkning på erhvervsfiskeriet både inden for ansøgningsområdet og i påvirkningszonen.

Miljøstyrelsens vurdering

I miljøkonsekvensrapporten forventes det, at særligt lydfølsomme fisk midlertidigt vil blive skræmt væk af indvindingsfartøjet. Miljøstyrelsen er enig i, at fisk generelt har mulighed for at komme igen, så snart indvindingsaktiviteten ophører, og vurderer derfor, at påvirkningen er helt lokal inden for kort afstand af indvindingsfartøjet og af kort varighed.

Miljøstyrelsen er enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at påvirkningen på fødegrundlaget for fisk er lokal for indvindingsområdet, og at tilsvarende habitater er tilgængelige i umiddelbar nærhed af indvindingsområdet.

Miljøstyrelsen bemærker desuden, at områdets bundfauna forventes at være genetableret inden for en kortere årrække.

Miljøstyrelsen bemærker, at Jyske Rev ikke er kendt som et vigtigt gyde- eller opvækstområde for fladfisk, tobis eller torsk, selvom både tobis, torsk og flere arter af fladfisk er observeret i ansøgningsområdet. Miljøstyrelsen er derfor enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at råstofindvinding i ansøgningsområdet generelt ikke vil have en væsentlig påvirkning på status for disse arter i Nordsøen.

Miljøstyrelsen noterer, at særligt tobis er følsom over for råstofindvinding, samt at tobis udgør en vigtig fiskeriressource på Jyske Rev. Miljøstyrelsen bemærker, at det i miljøkonsekvensrapporten vurderes, at indvindingsområdet fortsat vil være egnet til tobis, da havbunden fortsat vil fremstå som grov til mellemgrov sandbund, efter returnering af frasorteret materiale. Miljøstyrelsen er enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at påvirkningen vil være i en meget begrænset del af eventuelle gydeområder, da lignende habitattyper, findes langs store dele af den jyske vestkyst.

Miljøstyrelsen bemærker, at dybdeforøgelsen ikke forventes at påvirke fisk i området, da det ligger inden for normale udsving i dybdeforskelle i indvindingsområdet.

Påvirkning fra sedimentspredning og sedimentation forekommer ifølge miljøkonsekvensrapporten kun inden for få hundrede meter af indvindingsfartøjet, og kan lokalt medføre, at fisk kortvarigt undgår området. Endvidere bemærkes det, at en forhøjet koncentration af suspenderet materiale kan øge synkehastigheden af pelagiske æg og kan medføre, at æggene sedimenterer og går til grunde. Miljøstyrelsen er enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at påvirkningen er helt lokal inden for kort afstand til indvindingsfartøjet, samt er af kort varighed, og at fisk, fiskeæg og -larver i området i nogen grad forventes at være tilvænnet til en grad af overdækning og suspenderet materiale i vandsøjlen. Miljøstyrelsen bemærker videre, at der som følge af den ændrede områdefrænsning er lagt yderligere afstand til områder med stenrev og større stenbestrøning, hvilket vil forventes at mindske en eventuel påvirkning fra forhøjede sedimentkoncentrationer på småfisk og torskeyngel. I forhold til høringsvar fra Skånsomt Kystfiskeri PO og Danmarks Fiskeriforening PO vurderer Miljøstyrelsen at det ovenstående i sammenhæng med afsnit om kumulative påvirkninger tilstrækkeligt belyser påvirkning på lokale fiskearter og effekter på gydeområder.

Miljøstyrelsen bemærker, at der ikke vil være dybe stiksugehuller, og at det stadig vil være muligt at fiske i området. Miljøstyrelsen bemærker ligeledes, at erhvervsfiskeri kan foregå parallelt med indvinding, idet man via radio kan kommunikere om, hvor der er garn, og hvor der pågår indvinding. Miljøstyrelsen vurderer, at dette i tilstrækkeligt omfang adresserer Danmarks Fiskeriforening PO høringsvar angående sameksistens mellem fiskeri og råstofindvinding.

På baggrund af det ovenstående er det Miljøstyrelsens samlede vurdering, at indvindingen ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger på fisk eller fiskeri i indvindingsområdet, påvirkningszonen, eller den øvrige Nordsø.

Fugle

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

Det noteres i miljøkonsekvensvurderingen, at ansøgningsområdets betydning for rastende vandfugle i høj grad vil afhænge af dybdeforhold og tilgængelighed af egnede fødeemner for de enkelte arter. I miljøkonsekvensvurderingen forventes ansøgningsområdet, grundet en vanddybde på 22-32 meter, at have meget begrænset betydning for rastende vandfugle som havdykænder.

Det fremgår af miljøkonsekvensvurderingen, at området kan blive anvendt af malleum, sule, sølvmåge, ride, alk og lomvie, som alle spiser fisk. Endvidere fremgår det, at storkjove og sortand muligvis også kan forekomme i og nær ansøgningsområdet. Det bemærkes i miljøkonsekvensrapporten, at man i forbindelse med miljøundersøgelserne i et tilstødende indvindingsområde har observeret flere arter af havfugle bl.a. malleum, sule, sølvmåge, sildemåge og ride omkring indvindingsfartøjet, hvor de fouragerede på den bundfauna, som blev blotlagt i havoverfladen i forbindelse med overløbet fra råstofindvindingen. I miljøkonsekvensrapporten vurderes det, at fjernelse af materialer på havbunden, samt aktiviteter på havoverfladen vil have en ubetydelig påvirkning på fugles fødegrundlag og fødesøgningsmuligheder, idet der ikke vil være en væsentlig påvirkning på fuglenes byttedyr, samt at indvindingsområdet ikke er et vigtigt fødesøgningsområde for rastende havfugle.

I miljøkonsekvensrapporten vurderes det, at kun få arter vil være sensitive over for den direkte påvirkning fra indvindingsaktiviteter, og at de fleste fugle vil vende tilbage til området kort tid efter forstyrrelsens ophør. Det vurderes desuden, at da der allerede i dag er en del skibstrafik hen over Jyske Rev, vil påvirkningen fra den ansøgte indvinding ikke medføre en væsentlig merpåvirkning. På den baggrund, og idet hele området ikke påvirkes på samme tid, vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at påvirkningen fra forstyrrelser vil være ubetydelig i ansøgningsområdet.

Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen er enig i vurderingen om, at området har begrænset betydning for havdykænder, herunder sortand, grundet vanddybden, og at påvirkningen fra fjernelse af fødeemner derfor er meget begrænset på denne gruppe af fugle.

Miljøstyrelsen bemærker, at kun få arter i miljøkonsekvensrapporten vurderes at være følsomme over for direkte påvirkninger fra indvindingsaktiviteter, og er enig i vurderingen om, at en eventuel påvirkning vil være kortvarig og lokal for indvindingsområdet, og at de fleste fugle vil kunne vende tilbage umiddelbart efter indvindingens ophør.

Miljøstyrelsen bemærker, at indvindingsområdet kan blive brugt til fouragering af malleum, sule, sølvmåge, sildemåge, ride, alk og lomvie. Da disse arter fortrinsvis lever af fisk, som i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at blive påvirket af indvindingen, og da der tillige, i forbindelse med indvinding af ral på Jyske Rev,

blev observeret flere arter af havfugle bl.a. mallemuk, sule, sølvmåge, sildemåge og ride, er Miljøstyrelsen enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at påvirkningen på fuglenes fødegrundlag og fourageringsmuligheder vil være ubetydelig. Miljøstyrelsen bemærker desuden, at fuglene vil kunne søge føde i områder af tilsvarende beskaffenhed i umiddelbar nærhed af indvindingsområdet, mens indvindingen foregår.

Miljøstyrelsen bemærker, at sedimentspredning og dermed nedsat sigtbarhed i vandet, potentielt kan påvirke de fuglearter, som behøver en vis klarhed i vandet, men vurderer at en sådan påvirkning vil være kortvarig og helt lokal omkring indvindingsskibet og dermed vil være meget begrænset, idet mallemuk, måger, suler og kjoer kan søge føde i de tilstødende havområder mens indvindingen foregår.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af det ovenstående, at indvindingen ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger på fugle i og omkring indvindingsområdet.

Havpattedyr

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

Det bemærkes i miljøkonsekvensrapporten, at tre hvalarter er hjemmehørende i den danske del af Nordsøen. Marsvin, hvidnæse og vågehval kan således alle tre forekomme i ansøgningsområdet, men marsvin vurderes at være den mest almindelige. Desuden fremgår det af miljøkonsekvensrapporten, at gråsæl sporadisk kan forekomme i og omkring ansøgningsområdet, mens dette vurderes usandsynligt for spættet sæl.

I miljøkonsekvensrapporten bemærkes det, at indvindingens påvirkning på havpattedyrs byttedyr er vurderet som ubetydelig. Det bemærkes videre, at det påvirkede område vil være yderst begrænset i forhold til udbredelsen af lignende havbund/fødesøgningsområder, og at ansøgningsområdet ikke anses som et vigtigt fødesøgningsområde for havpattedyr generelt. På den baggrund vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at der vil være en ubetydelig påvirkning på havpattedyrs mulighed for at fouragere i ansøgningsområdet, også når de passerer.

Ifølge miljøkonsekvensrapporten forventes sedimentspild ikke at påvirke marsvin, hvidnæse og gråsælers mulighed for at lokalisere byttedyr, da marsvin og hvidnæse bruger ekkolokalisering, og gråsæler i stor stil bruger deres knurhår til at lokalisere bytte. Ligeledes vurderes påvirkningen på vågehval at være ubetydelig, da sedimentspildet vurderes at forstyrre et meget lokalt område omkring indvindingsskibet. Det bemærkes desuden i miljøkonsekvensrapporten, at havpattedyr kan søge føde over store afstande. På den baggrund vurderes der ikke at være en væsentlig påvirkning fra sedimentspredning i forbindelse med indvindingsaktiviteter.

I miljøkonsekvensrapporten vurderes det, at råstofindvindingen ikke vil medføre risiko for permanente høreskader for havpattedyr, som kan forekomme i ansøgningsområdet. Det vurderes dog, at havpattedyr kan fortrænges lokalt fra indvindingsområdet mens indvindingen pågår. I miljøkonsekvensvurderingen bemærkes det dog, at det område dyrene fortrænges fra er ubetydeligt i størrelse i

forhold til dyrenes samlede fourageringsområder i Nordsøen, og det bemærkes videre, at der ikke vil være forstyrrelse af mulige yngleområder. På den baggrund vurderes støjpåvirkningen som følge af indvindingsaktiviteterne, ikke at have en væsentlig påvirkning på havpattedyr i ansøgningsområdet, påvirkningszonen, eller i havet udenom.

Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen bemærker, at marsvin, hvidnæse og vågehval kan forekomme i indvindingsområdet hele året, mens gråsæl kan forekomme sporadisk.

Påvirkning som følge af fjernelse af fødeemner vurderes i miljøkonsekvensrapporten, at være ubetydelig, da det påvirkede område er meget lille i forhold til udbredelsen af lignende fødesøgningsområder. Miljøstyrelsen er enig i vurderingen, idet indvindingsaktiviteterne ikke vurderes at ændre bundfauna- og fiskesamfund væsentligt i indvindingsområdet efter endt indvinding.

Ifølge miljøkonsekvensvurderingen forventes sedimentspild ikke at påvirke havpattedyr direkte, da marsvin og hvidnæser bruger ekkolokalisering til fødesøgning og sæler kan bruge deres knurhår i uklart vand. Idet området som påvirkes af sedimentspild er begrænset til et par hundrede meter rundt om indvindingsfartøjet, vurderes det heller ikke at påvirke vågehvaler væsentligt. Der forventes heller ikke en indirekte påvirkning i form af lavere fødetilgængelighed. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Miljøstyrelsen bemærker, at undervandsstøj i forbindelse med råstofindvinding kan påvirke havpattedyr, og tilstedeværelsen af indvindingsfartøjet kan i sig selv virke forstyrrende. I miljøkonsekvensrapporten vurderes det, at der ikke er risiko for, at havpattedyr kan pådrage sig permanente høreskader, men at støjen kan forårsage, at havpattedyr vil kunne blive fortrængt fra/forstyrret lokalt i indvindingsområdet i kortere perioder. I miljøkonsekvensrapporten vurderes det således, at påvirkningen på havpattedyrene er ubetydelig, idet de individer, som er i området, vil kunne finde lignende områder til fødesøgning i nærheden, mens indvindingen foregår. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Grundet ovenstående er det Miljøstyrelsen samlede vurdering, at indvindingen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på havpattedyr.

Vurdering i forhold til vandområdeplaner

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at ansøgningsområdet ligger langt fra kysten (47 km) og dermed langt uden for de udlagte kystvandområder hhv. nr. 133 *Vesterhav, nord* og 221 *Skagerrak*, 1 sømil fra kysten, og nr. 218 *Vesterhavet*, 12 sm og 223 *Skagerrak*, 12 sm, 12 sømil fra kysten. Indvindingen vil derfor ifølge miljøkonsekvensrapporten ikke kunne påvirke ind i vandområderne. Det bemærkes dog, at transport til og fra indvindingsområdet vil passere vandområderne, men det vurderes, at dette ikke vil medføre en risiko for påvirkning af den økologiske eller kemiske tilstand i vandområderne eller hindre opnåelse af god tilstand.

Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen skal sikre sig, at den tilladte råstofindvinding er forenelig med krav og mål fastsat i henhold til reglerne om vandplanlægning. Miljøstyrelsen er enig i vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten om, at der ved indvinding ikke vil være en miljøpåvirkning af nærmeste udlagte vandområder, da afstanden fra indvindingsområdet til vandområderne er mere end 25 km.

Det er Miljøstyrelsens samlede vurdering, at råstofindvindingen i område 562-JF Jyske Rev N, ikke vil medføre tilstandsforringelse, eller vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger for nærmeste vandområder: 133 *Vesterhav, nord*, 221 *Skagerrak*, 218 *Vesterhavet, 12 sm* og 223 *Skagerrak, 12 sm*.

Havstrategi

Havstrategiens miljømål

I første del af Danmarks Havstrategi II fastlægges definitionen på god miljøtilstand, den aktuelle miljøtilstand i de danske havområder (basisanalyse) samt konkrete mål til sikring af opnåelse af en god miljøtilstand.

Bestemmelse af målsætningen om god miljøtilstand sker efter en model, hvor god miljøtilstand overordnet beskrives for hver af havstrategiens 11 kvalitative deskriptorer¹⁸ som så herefter konkretiseres ved hjælp af kriterierne i havstrategiens bilag 2 (GES-afgørelsens kriterier)¹⁹ og fastsatte tærskelværdier.

Deskriptorerne for beskrivelse af god miljøtilstand er fastlagt i havstrategilovens bilag 2, og består af følgende 11 miljøelementer: 1) Biodiversitet, 2) Ikke-hjemmehørende arter, 3) Erhvervsmæssigt udnyttede fisk, 4) Havets fødenet, 5) Eutrofiering, 6) Havbunden, 7) Hydrografiske ændringer, 8) Forurenende stoffer, 9) Forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum, 10) Marint affald og 11) Undervandsstøj.

For hver deskriptor fastlægger havstrategien et overordnet miljømål for god miljøtilstand for den pågældende deskriptor, hvortil der er knyttet flere konkrete delmål med tilhørende indikatorer. En indikator er et parameter, som anvendes til at vurdere om målet er opfyldt. Nogle af delmålene har en egentlig kvalitativ karakter, som kan vurderes i forbindelse med tilladelse af konkrete aktiviteter, mens andre miljømål angår forpligtelser for medlemslandene til f.eks. metodeudvikling eller overvågning og dataindsamling.

¹⁸ Deskriptorerne udgøres af 11 forskellige kategorier af forhold, der beskriver miljø- og naturtilstanden samt påvirkningen fra menneskelige aktiviteter

¹⁹ Ved GES-afgørelsen forstås, EU-kommissionens afgørelse 2017/848/EU om fastlæggelse af kriterier og metodiske standarder for god miljøtilstand i havområder samt specifikationer og standardmetoder for overvågning og vurdering og om ophævelse af afgørelse 2010/477/EU. I GES-afgørelsen specificeres deskriptorerne yderligere i 42 forskellige kriterier, 29 primære og 13 sekundære kriterier.

I medfør af nogle af miljømålene skal der fastsættes tærskelværdier til brug for vurderingen af god miljøtilstand. En del af disse tærskelværdier er endnu ikke fastsat.

I andre tilfælde foreligger der allerede en række tærskelværdier eller standarder, som er fastsat i regi af anden EU-lovgivning eller det regionale havsamarbejde under OSPAR og HELCOM. Sådanne tærskelværdier er ikke nødvendigvis i sig selv udtryk for god miljøtilstand, men kan i relevant omfang indgå i en samlet vurdering af god miljøtilstand under havstrategien. Nogle tærskelværdier kan imidlertid være udtryk for bindende miljømål efter andre EU-regler (vandrammedirektivet og Natura 2000-reguleringen). For flere af deskriptorerne er mål om god miljøtilstand efter havstrategien harmoniseret med miljømål efter anden EU-lovgivning. Det gælder f.eks. miljømål under deskriptor 1 – Biodiversitet og deskriptor 8 - Forurenende stoffer.

Miljømålene i Danmarks Havstrategi II er bindende, og skal iagttages i forbindelse med meddelelse af tilladelse til råstofindvinding. Dog gælder, at hvis et af havstrategiens miljømål tillige er omfattet af miljømål fastsat i henhold til en vandplan eller Natura 2000-plan inden for 1 sømil fra basislinjen, så erstatter et sådant miljømål de målsætninger, som er fastsat under havstrategien, jf. havstrategiloven § 2, stk. 2.²⁰

Nogle af deskriptorerne indeholder miljømål, som ikke er relevante at vurdere i forhold til råstofindvinding, fordi aktiviteter forbundet med udnyttelse af råstofindvindingstilladelsen ikke påvirker det pågældende miljøelement i en sådan grad, at det har betydning for tilstanden og opnåelse af kvalitative miljømål, eller fordi de fastsatte miljømål handler om udvikling af metode, fastsættelse af tærskelværdier, overvågning og dataindsamling. Miljøkonsekvensrapporten skal dog indeholde en vurdering af samtlige deskriptorer.

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

Det bemærkes i miljøkonsekvensrapporten, at Jyske Rev i havstrategisammenhæng ligger i havområde "Nordsøen inklusiv Skagerrak".

D1, *Biodiversitet*: Det vurderes i miljøkonsekvensrapporten, at der vil være en mindre til ubetydelig påvirkning af den biologiske værdi inden for ansøgningsområdets afgrænsning, og at der ikke vil være en påvirkning af den biologiske værdi i påvirkningszonen eller havet uden om. Det vurderes tillige, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af trofiske led højere oppe i fødekæden. Det vurderes på den baggrund, at indvindingen ikke vil hindre målopfyldelse for denne deskriptor.

D2, *Ikke-hjemmehørende arter*: Det bemærkes i miljøkonsekvensrapporten, at der udelukkende vil blive anvendt indvindingsskibe, som sejler inden for dansk territorielt farvand, og at skibe vil følge gældende lovgivning. På den baggrund vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at indvindingen ikke vil forhindre målopfyldelse for denne deskriptor.

²⁰ Danmarks Havstrategi II, første del - god miljøtilstand, basisanalyse og miljømål side 24-25.

D3, *Erhvervsmæssigt udnyttede fiskebestande*: I miljøkonsekvensrapporten vurderes det, at påvirkningen på fisk og skaldyr vil være lokal, kortvarig og samlet set ubetydelig. Det vurderes derfor i miljøkonsekvensrapporten, at indvindingen ikke vil have en betydende påvirkning i forhold til deskriptor 3, og derfor ikke vil hindre målopfyldelse for denne deskriptor.

D4, *Havets fødenet*: Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at påvirkningen fra den ansøgte indvinding vurderes at være lokal og kortvarig, og at den samlede påvirkning inden for ansøgningsområdet ligger mellem ubetydelig og mindre for de dyregrupper, der er vurderet. På den baggrund vurderes indvindingen ikke at ville forhindre målopfyldelse for denne deskriptor.

D5, *Eutrofiering*: Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at tilførsel og frigivelse eller mobilisering af næringsstofferne kvælstof og fosfor i forbindelse med sedimentspild fra havbunden og overløbsvandet vurderes at være ubetydelig, idet der er kraftig strømpåvirkning i ansøgningsområdet, som gør at finpartikulært materiale med muligt indhold af næringsstoffer har en minimal sedimentation i området, hvilket også ses på substratfordelingen i ansøgningsområdet. På den baggrund vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at der ikke vil være en påvirkning på denne deskriptor, og at indvindingen dermed heller ikke vil forhindre målopfyldelse for deskriptoren.

D6, *Havbundens integritet*: Det vurderes i miljøkonsekvensrapporten, at havbundens integritet i indvindingsområdet stort set vil forblive intakt, idet ansøgningsområdet i dag primært fremstår med en havbund bestående af ral, grus og sand, og fortsat vil fremstå sådan efter endt indvinding, dog med en lidt mere finkornet sedimentsammensætning. Det bemærkes endvidere i miljøkonsekvensrapporten, at en del af ressourcen efterlades på overfladen, da man ikke ønsker at suge i underliggende lag. På den baggrund vurderes indvindingen ikke være til hinder for målopfyldelse for denne deskriptor.

D7, *Hydrografiske ændringer*: Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der lokalt inden for ansøgningsområdets afgrænsning vil være en begrænset dybdeforøgelse på gennemsnitligt 0,55 m og maksimalt op til ca. 1-2 m. Denne påvirkning vurderes at være ubetydelig for den hydrografiske tilstand i både ansøgningsområdet og i havet udenom. Det vurderes på den baggrund, at indvindingen ikke vil være til hinder for målopfyldelse for denne deskriptor.

D8, *Forurenende stoffer*: Det vurderes i miljøkonsekvensrapporten, at indholdet af metaller og organisk forurenende stoffer i sedimentet, der spildes under indvinding, samt den andel af stoffer der mobiliseres, og potentielt gøres biotilgængeligt, vil være ubetydeligt, idet der generelt er et lavt indhold af silt og finsand i ansøgningsområdet, der kan binde stofferne. På den baggrund vurderes der ikke at være risiko for påvirkning af D8, ligesom indvindingen ikke vurderes at forhindre målopfyldelse for denne deskriptor.

D9, *Forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum*: Det vurderes i miljøkonsekvensrapporten, at idet der ikke er en påvirkning af mobiliseringen og dermed den potentielle biotilgængelighed af MFS, vil der ligeledes ikke være en

påvirkning på indholdet af MFS i fisk og skaldyr. På den baggrund vurderes indvindingen ikke at forhindre målopfyldelse for denne deskriptor.

D10, *Marint affald*: Det vurderes i miljøkonsekvensrapporten, at der ikke vil være en påvirkning af D10, da alt affald vil blive håndteret i henhold til gældende lovgivning, standarder og vejledninger.

D11, *Undervandsstøj*: Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at påvirkningen fra støj både over og under vandet vurderes at være ubetydelig og ikke vil resultere i nævneværdig påvirkning af fauna i området. Det vurderes på den baggrund, at indvindingen ikke vil være til hinder for målopfyldelse for denne deskriptor.

Samlet vurderes det, at påvirkninger fra indvindingen ikke vil forhindre målopfyldelse for samtlige 11 deskriptorer, idet påvirkningen på de enkelte deskriptorer vil være i et begrænset omfang, begrænse sig til et lille område, og være af kort varighed.

Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen bemærker, at det danske havterritorium er opdelt i to havområder, henholdsvis Nordsøen, herunder Skagerrak, Kattegat og det nordlige Øresund, og Østersøen herunder Bælthavet.

Angående D1: *Biodiversitet*, er det Miljøstyrelsens vurdering, at fjernelse af bundfauna er en væsentlig negativ påvirkning i selve indvindingsområde 562-JF Jyske Rev N, men da dette er lokalt, og idet der vil være mulighed for genetablering, selvom denne kan være af længere varighed (>1 år), vil råstofindvinding i indvindingsområdet ikke være til hinder for målopfyldelse for denne deskriptor.

Angående D2: *Ikke hjemmehørende arter*, er Miljøstyrelsen enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at råstofindvindingen ikke vil medføre en spredning eller introduktion af ikke-hjemmehørende arter, da alle indvindingsskibe vil følge gældende lovgivning på området.

Angående D3: *Erhvervsmæssigt udnyttede arter*, er det Miljøstyrelsens vurdering, at indvindingsaktiviteterne ikke vil være til hinder for målopfyldelse, da påvirkningerne på fisk og fiskeri, må anses at være lokale og kortvarige, og da eventuelt bortskræmte fisk kan vende tilbage til området efter endt indvinding (se afsnit om Fisk og fiskeri).

Angående D4: *Havets fødenet*, er det Miljøstyrelsens vurdering, at indvindingsaktiviteterne ikke vil påvirke forskellige arter på bestandsniveau (se mere i afsnit om *bundflora og -fauna, fugle, marine pattedyr* og *Bilag IV-arter*), og indvindingsaktiviteterne er dermed ikke til hinder for målopfyldelse for D4.

Angående D5: *Eutrofiering*, er Miljøstyrelsen enig i vurderingen i miljøkonsekvensvurderingen om, at indvindingsaktiviteterne ikke vil være til hinder for målopfyldelse, da der indvindes i sediment med et lavt indhold af organisk materiale (se afsnit om Havbund, dybde og dynamik).

Angående D6: *Havbundens integritet*, er det Miljøstyrelsens vurdering, at indvindingsaktiviteterne vil medføre betydelig lokal påvirkning af havbunden, og at påvirkningen lokalt på D6, derfor må anses at være betydelig. Det er dog Miljøstyrelsens vurdering, at da der kun indvindes i et begrænset areal, som udgør en minimal del af det samlede areal af havområdet, samt at der efterlades et restlag af ressourcen på 0,5 m, vil indvindingsaktiviteterne således ikke være til hinder for målopfyldelse for D6.

Angående D7: *Hydrografisk tilstand*, er Miljøstyrelsen enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at dybdeændringer, som følge af råstofindvindingen, ligger inden for den naturlige dybdevariation i og omkring indvindingsområdet, og at råstofindvindingen således heller ikke vil være til hinder for målopfyldelsen for denne deskriptor.

Angående D8: *Forurenende stoffer*, er Miljøstyrelsen enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at indvindingsaktiviteterne ikke vil medføre en udledning af forurenende stoffer, da der indvindes i sediment med et lavt indhold af organisk materiale. Indvindingsaktiviteterne er dermed ikke til hinder for målopfyldelse for D8.

Angående D9: *Forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum*, er Miljøstyrelsen enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at indvindingsaktiviteterne ikke vil medføre en påvirkning på fisk og skaldyr med forurenende stoffer jf. begrundelse under D8.

Angående D10: *Marint affald*, er Miljøstyrelsens enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at indvindingsaktiviteterne ikke vil være medvirkende til udledning af marint affald, da al affaldshåndtering vil følge gældende regler på området.

Angående D11: *Undervandsstøj*, bemærker Miljøstyrelsen, at der vil forekomme støj i forbindelse med indvindingsaktiviteterne, men at den ikke vurderes at bidrage væsentligt til lydniveauet i området, eller have en væsentlig påvirkning på blandt andet marsvin (se mere i afsnit om *Marine pattedyr* og *Bilag IV-arter*). På den baggrund er det Miljøstyrelsens vurdering, at indvindingsaktiviteterne ikke vil være til hinder for målopfyldelse for D11.

På baggrund af det ovenstående er Miljøstyrelsens samlede vurdering, at indvindingsaktiviteterne ikke vil være til hinder for målopfyldelse i henhold til Danmarks Havstrategi, men at der vil være lokale påvirkninger på enkelte af deskriptorerne.

Særlige havstrategiområder

Miljøministeriet har i et tillæg til indsatsprogrammet for Danmarks Havstrategi II udpeget en række særligt beskyttede havstrategiområder²¹, der er omfattet af en streng beskyttelse i forhold til menneskelige aktiviteter, herunder

²¹ Udpegning af beskyttede havstrategiområder – Tillæg til indsatsprogrammet for Danmarks Havstrategi II, se <https://mim.dk/media/nn5gj2ka/udpegning-af-beskyttede-havstrategiomraader-tillaeg-til-indsatsprogrammet-for-danmarks-havstrategi-ii.pdf>

råstofindvinding. De udpegede områder er opdelt i to kategorier, hhv. almindeligt beskyttede og strengt beskyttede områder. Råstofindvinding er forbudt inden for begge områdetyper.

Restriktionerne gælder kun inden for de udpegede områder, og indebærer ikke begrænsninger i forhold til aktiviteter, der finder sted uden for områderne, uanset at de kan medføre en påvirkning ind i områderne.²² Miljøstyrelsen skal således alene påse, at der ikke gives tilladelse til råstofindvinding inden for de udpegede havstrategiområders geografiske afgrænsning.

Afstanden til nærmeste havstrategiområde er ca. 11,5 km i fugleflugt. Indvindingsområde 562-JF Jyske Rev N ligger således uden for både almindeligt beskyttede og strengt beskyttede havstrategiområder. Råstofindvindingstilladelsen er derfor i overensstemmelse med udpegningen.

Samlet vurdering i forhold til havstrategien

Miljøstyrelsen vurderer samlet set på baggrund af de ovenstående betragtninger, at indvindingsaktivitet i auktionsområde 562-JF Jyske Rev N ikke vil medføre påvirkninger, som er uforenelige med opnåelse af havstrategiens miljømål eller i strid med havstrategiens indsatsprogram og udpegede havstrategiområder.

Marinarkæologiske interesser

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

Det fremgår af miljøkonsekvensvurderingen, at der ifølge Slots- og Kulturstyrelsens database "Fund og Fortidsminder" ikke er registreringer i ansøgningsområdet eller påvirkningszonen, og at den nærmeste registrering af et vrag ligger ca. 7 km fra indvindingsområdet.

I forbindelse med den offentlige høring af ansøgningsmaterialet vurderede Slots- og Kulturstyrelsen, at vurderingen af den ansøgte indvindings potentielle påvirkning på kulturarv i miljøkonsekvensrapporten var mangelfuld. Ansøger har derfor i partshøringssvaret uddybet vurderingen. Af partshøringssvaret fremgår det, at der potentielt kan findes efterladenskaber fra tidlig Maglemose, men at der i den nordlige Nordsø og på Jyske Rev har fundet omfattende erosion og omlejring sted. I partshøringssvaret vurderes det derfor, at potentielle eksponerede kulturarvsrester har været udsat for kraftig fysisk påvirkning af strøm og bølger. I partshøringssvaret bemærkes det videre, at fiskeri med trawl i området sandsynligvis kan have nedbrudt potentielle arkæologiske genstande på havbunden. På baggrund vurderes det i partshøringssvaret at muligheden for arkæologiske fund i ansøgningsområdet vil være meget begrænset.

På baggrund af ovenstående vurderes det i miljøkonsekvensvurderingen og partshøringssvaret, at påvirkningen på kulturhistoriske interesser er ubetydelig.

Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen har i forbindelse med sagsbehandlingen hørt Slots- og Kulturstyrelsen både som del af den offentlige høring, og separat i forhold til den del partshøringssvaret, som omhandler kulturarv. Slots- og Kulturstyrelsen

²² Se tillæggets afsnit 1.1 og 1.2.

bemærker i sit svar til Miljøstyrelsen, at de aktuelle dele af Jyske Rev har haft en meget kort periode i sen palæolitikum og tidlig mesolitikum, hvor det har været muligt at bosætte sig, samt at denne periode efterfølges af forhold med omfattende erosion og omlejring af grus, som stadig præger området i dag. Slots- og Kulturstyrelsen vurderer på den baggrund, at sandsynligheden for tilstedeværelsen af bevarede aktivitetsspor fra sen palæolitikum og mesolitikum er forsvindende lille.

Da Miljøstyrelsen endvidere har stillet vilkår om, at der skal efterlades et 0,5 m restlag af den ressource, som overligger eventuelt kulturbærende lag, og indvinding derfor ikke vil kunne forekomme i dybereliggende lag, lægger Miljøstyrelsen sig op ad vurderingen fra Slots- og Kulturstyrelsen, om at råstofindvinding med de stillede vilkår i område 562-JF Jyske Rev N kan foregå uden væsentlig påvirkning på kulturarv eller marinarkæologiske interesser.

Rekreative interesser

Da det ansøgte indvindingsområde ligger 47 km fra den nærmeste kyst, vil der ifølge miljøkonsekvensrapporten ikke være nogen påvirkning af rekreative interesser. Miljøstyrelsen enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten, og bemærker at indvinding foregår på åbent hav, er af kort varighed, og foregår i begrænset omfang.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående, at indvindingen ikke vil have en væsentlig påvirkning på rekreative interesser i og omkring indvindingsområdet.

Sejladshold

Det ansøgte indvindingsområde er ifølge data fra Søfartsstyrelsen beliggende i et område med lav til moderat tæthed af skibstrafik. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår, at indvindingsfartøjer vil indgå i den almindelige skibstrafik og vurderes udelukkende at udgøre en ubetydelig del af den samlede skibstrafik i området.

Sikre Farvande under Beredskabsstyrelsen har i forbindelse med sagsbehandlingen haft mulighed for at komme med bemærkninger til den ansøgte råstofindvinding. Sikre Farvande vurderer, at den ansøgte indvinding ikke giver anledning til indsigelser.

Miljøstyrelsen skal herudover henvise til, at tilladelsesindehaver efterlever fremsendte vurderingsskema om arbejder til søs og bekendtgørelse om sejladssikkerhed²³ i relevant omfang.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående, at den ansøgte råstofindvinding ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af sejladsholdene.

Ammunition

Miljøstyrelsen bemærker, at det i miljøkonsekvensrapporten vurderes, at ammunition generelt ikke har en negativ påvirkning på miljøet. Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at såfremt der bliver fundet ueksploderet ammunition (UXO),

²³ Bekendtgørelse nr. 1229 af 3. oktober 2023 om sejladssikkerhed entreprenørarbejder og andre aktiviteter mv. i danske farvande

som vil kræve en kontrolleret sprængning, kan dette have en væsentlig negativ miljøpåvirkning.

Etablissement- og Terrænkommendoen har i forbindelse med sagsbehandlingen haft mulighed for at komme med bemærkninger til den ansøgte råstofindvinding, og har ingen bemærkninger.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på at såfremt der konstateres rester af ammunition, krigsgasser eller uidentificerede genstande, der kan være farlige, skal arbejdet midlertidigt indstilles, og der skal tages kontakt til Søværnskommandoen.²⁴ Miljøstyrelsen gør endvidere opmærksom på, at den ansvarlige for aktiviteter på og i havbunden har pligt til at undersøge de farer og restriktioner, der kan være forbundet med råstofindvinding.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående, at den ansøgte råstofindvinding ikke vil medføre en væsentligt øget risiko for påvirkning fra ammunition.

Natura 2000-væsentlighedsvurdering og arter på habitatdirektivets Bilag IV

Miljøstyrelsen har som miljøvurderingsmyndighed besluttet, at der anvendes en fælles procedure²⁵, og der skal således foretages en samlet myndighedsvurdering af projektet, herunder en vurdering efter reglerne i habitatbekendtgørelsen.²⁶

Miljøstyrelsen skal, før der træffes afgørelse om tilladelse, foretage en vurdering af, om råstofindvindingen i sig selv, eller i forbindelse med andre projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (væsentlighedsvurdering).²⁷ Se afsnit 6 om kumulative effekter. Hvis det ikke kan afvises, at der sker en væsentlig påvirkning af et Natura 2000-område, skal der foretages en konsekvensvurdering.

Miljøkonsekvensrapporten indeholder en vurdering af den påtænkte råstofindvinding i forhold til beskyttelseshensynene i de Natura 2000-områder, der berøres af projektet. Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten udarbejdet en væsentlighedsvurdering for projektet.

Det ansøgte indvindingsområde er beliggende på Jyske Rev i Nordsøen. Nærmeste Natura 2000-område er N248 *Jyske Rev, Lille Fiskebanke*, som ligger ca. 21 km vest for ansøgningsområdet. Øvrige Natura 2000-områder og fuglebeskyttelsesområder ligger længere væk fra ansøgningsområdet.

²⁴ Jf. § 9, stk. 1 og stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1229 af 3. oktober 2023 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejde og andre aktiviteter mv. i danske farvande.

²⁵ Jf. § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1608 af 9. december 2024 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

²⁶ Jf. § 6, jf. § 7, stk. 3, nr. 2, i bekendtgørelsen nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

N248 *Jyske Rev, Lille Fiskebanke* omfatter habitatområde H257, og er udpeget for at beskytte naturtypen stenrev, som her er beliggende på vanddybder under den fotiske zone.

Miljøstyrelsen vurderer, at det kun er ovenstående marine naturtype, som er relevant i forbindelse med vurdering af påvirkning fra det ansøgte indvindingsområder. Fuglebeskyttelses- og habitatområder, der ligger længere væk fra indvindingsområdet, er derfor ikke medtaget i vurderingen.

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at de fysiske påvirkninger fra råstofindvinding, som ville kunne påvirke naturtypen stenrev, er sedimentspredningen og efterfølgende sedimentaflejringer, da selve sandsugningen kun foregår inden for indvindingsområdets afgrænsning, som ikke overlapper med habitatområdet.

Det vurderes i miljøkonsekvensrapporten, at naturtypen på udpegningsgrundlaget i N248 på grund af den store afstand til ansøgningsområdet ikke vil blive påvirket af sedimentspredning fra indvindingen. Ligeledes vurderes det, at indvindingen ikke vil lede til en kumulativ påvirkning, da sedimentkoncentrationen som følge af indvinding begrænses til ikke skadelige niveauer inden for få hundrede meter af indvindingsskibet.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at habitatnaturtypen på udpegningsgrundlaget i det nærmeste Natura 2000-område ikke vil blive påvirket af stigninger af suspenderet sediment, eller de følgende sedimentaflejringer.

Miljøstyrelsens vurdering

Det vurderes i væsentlighedsvurderingen, som indgår som en del af miljøkonsekvensvurderingen, at de øgede sedimentkoncentrationer, som følge af indvindingsaktiviteterne i vandsøjlen, kun vil forekomme inden for få hundrede meter af indvindingsfartøjet. På baggrund af ovenstående, samt afstanden til habitatnaturtypen, vurderes det, at habitatnaturtypen stenrev på udpegningsgrundlaget for N248 ikke vil blive påvirket af stigninger af suspenderet sediment. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering, samt at der ikke vil være påvirkning på habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som ligger mere end 21 km fra indvindingsområdet.

Af de samme grunde, som fremgår ovenfor, er det Miljøstyrelsens samlede vurdering, at råstofindvindingen i henhold til nærværende tilladelse ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på Natura 2000-områdets habitattyper, de beskyttede arter i habitatområdet eller de fugle, der udgør udpegningsgrundlaget for nærmeste fuglebeskyttelsesområder.

Arter på habitatdirektivets bilag IV

Habitatbekendtgørelsens bilag 7 indeholder en fortegnelse over arter på EU's habitatdirektivs bilag IV, som er hjemmehørende i Danmark. Her fremgår det, at marsvin og alle andre arter af hvaler er hjemmehørende. Miljøstyrelsen skal sikre,

at arternes yngle- eller rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges,²⁸ når der gives tilladelse til råstofindvinding i indvindingsområde 562-JF Jyske Rev N, herunder at tilladelsen ikke udgør en væsentlig påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for disse arter.

Miljøstyrelsen bemærker, at marsvin, hvidnæse og vågehval alle vurderes at være hjemmehørende i den danske del af Nordsøen. Miljøstyrelsen har i afsnittet om Havpattedyr vurderet, at indvindingen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på marine pattedyr.

Ifølge miljøkonsekvensrapporten vil indvindingen ikke beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for marsvin, hvidnæse eller vågehval (se også afsnit om Havpattedyr). Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering og vurderer således, at indvindingen ikke vil medføre skade på hverken enkelte individer eller på bestanden af marsvin, hvidnæse eller vågehval i Nordsøen, samt at indvindingen ingen påvirkning har på bestandenes bevaringsstatus i Nordsøen, ligesom den økologiske funktionalitet for bestandene ikke ændres, og at yngle- eller rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges.

Øvrige erhvervsinteresser

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

I miljøkonsekvensrapporten vurderes øvrige erhvervsinteresser, udover anden råstofindvinding, i ansøgningsområdet kun at omfatte erhvervsfiskeri og skibsfart. Det er tidligere vurderet, at indvindingen vil have en ubetydelig påvirkning på både fiskeri og sejladsforhold (se afsnit om Fisk og fiskeri, samt om Sejladsforhold).

Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen bemærker, at fisk lokalt i indvindingsområde 562-JF Jyske Rev N forventes at blive negativt påvirket mens indvindingen står på, og at der derfor vil være mulighed for en påvirkning af fiskeri i indvindingsområdet. Miljøstyrelsen er dog enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at påvirkning vil være begrænset, og bemærker at den nuværende indvindingsaktivitet på Jyske Rev foregår i en form for sameksistens med fiskeriet (se afsnit om Fisk og fiskeri).

5.6. Samlet konklusion

Det er miljøstyrelsens samlede vurdering, at der ikke er uacceptable miljømæssige forhold som følge af indvindingen, når de stillede vilkår overholdes og projektet gennemføres med de forudsætninger, som fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Endvidere vurderes projektets miljøpåvirkninger ikke at have en sådan karakter eller omfang, der gør at, indvindingen ikke kan foretages.

6. Kumulative forhold

Vurderinger i miljøkonsekvensrapporten

Ifølge miljøkonsekvensrapporten vil den 500 m brede påvirkningszone generelt sikre, at der ikke sker en væsentlig kumulativ påvirkning for indvindingsområder, som grænser op mod hinanden. Mod øst overlapper påvirkningszonen delvist med påvirkningszonen til fællesområde 562-JD Jyske Rev G. I denne del af

²⁸ Jf. habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1.

påvirkningszonen forekommer substrattype 3 og 4 i sammenhæng. Det fremgår dog af miljøvurderingen og partshøringssvaret, at sedimentspredningen foregår inden for 100-200 m af indvindingsområdet, og at den kumulative effekt således ikke forventes at være af væsentlig betydning for det lokale miljø, hvis der indvindes i de to områder samtidig.

I miljøkonsekvensrapporten, vurderes det at substratforholdene på Jyske Rev over tid kan blive mere sandende som følge af råstofindvinding i området. Det vurderes dog, at ansøgningsområdet efter endt indvinding fortsat vil være egnet som gydehabitat for tobis.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der i perioder forekommer et større tobisfiskeri i området omkring Jyske Rev. Det fremgår endvidere, samt præciseres i ansøgers partshøringssvar, at ansøgningsområdet er meget lille sammenlignet med de fiskede områder. Det fremgår endvidere, at indvindingsområder på Jyske Rev samlet udgør et areal på 28,8 km², mens kortlagte gydebanker i den danske del af Nordsøen vurderes at udgøre ca. 12.000 km², og indvindingsområder vurderes at berøre mindre end 3‰ af dette areal. Råstofindvinding vurderes derfor at være ubetydelig for den samlede tobisbestand.

Det vurderes i miljøkonsekvensrapporten at indvindingsfartøjet ikke vil bidrage til en væsentligt større merbelastning i forhold til den allerede tilstedeværende skibstrafik, der forekommer i ansøgningsområdet, og vurderes derfor ikke at medføre kumulative effekter i relation til andre råstof- og fiskeriaktiviteter.

Ligeledes vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at undervandsstøj ikke vil bidrage kumulativt, idet støjudbredelsen fra råstofindvinding begrænses til ikke skadelige niveauer inden for få hundrede meter af indvindingsfartøjet.

I miljøkonsekvensrapporten vurderes det endvidere, at afstanden (>20 km) mellem ansøgningsområdet og Thor Havvindmøllepark er for stor til, at der i anlægsfasen kan forekomme potentielle påvirkninger i ansøgningsområdet.

På baggrund af det ovenstående vurderes det i miljøkonsekvensrapporten og fremgår af partshøringssvaret, at den ansøgte indvinding ikke i kumulation med anden indvinding og øvrige aktiviteter vil medføre væsentlig påvirkning af tilstedeværende miljø- og naturinteresser, herunder tobisbestanden.

Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen bemærker, at der i miljøkonsekvensrapporten vurderes ikke at være betydelig risiko for kumulativ påvirkning fra sedimentspild som følge af råstofindvinding i de dele af påvirkningszonen, der overlapper med påvirkningszonen til 562-JD Jyske Rev G, og at en eventuel kumulativ påvirkning heller ikke vil kunne forekomme, hvis der indvindes i de to områder samtidig. Miljøstyrelsen bemærker, at afstanden fra indvindingsområdet til nærmeste sammenhængende substrattype 3 og 4 er 200 m, som følge af den ændrede områdefrænsning, og at der derfor ikke forventes at være en betydelig påvirkning fra sedimentation. Miljøstyrelsen er derfor enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at der ikke vil være væsentlige kumulative effekter i forhold til sedimentspredning, men stiller i forbindelse med slutundersøgelsen

krav om at de faktiske forhold i hårbundsområderne i påvirkningszonen, sammenholdes med de forventede forhold beskrevet i miljøkonsekvensrapporten.

Miljøstyrelsen bemærker videre, at substratforholdene på Jyske Rev over tid kan blive mere sandende eller stenede som følge af råstofindvinding i området, men Miljøstyrelsen er enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at der på baggrund af den naturlige havbundsdynamik i området, ikke vil være risiko for kumulative påvirkninger.

Miljøstyrelsen bemærker, at der søges om råstofindvinding i et helt nyt område på Jyske Rev, og at området i et vist omfang bruges til erhvervsfiskeri af bl.a. tobis. Miljøstyrelsen bemærker desuden, at det samlede areal af indvindingsområder på Jyske Rev er ca. 90 km², hvilket udgør ca. 7,5 % af 12.000 km² kortlagte gydebanker. Miljøstyrelsen er dog enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at indvindingsområdet er meget lille sammenlignet med de fiskede områder, samt at området fortsat vil være egnet som tobisgydeområde efter endt indvinding, og at det samlede areal af indvindingsområder på Jyske Rev udgør en meget lille del af det samlede gydeområde for tobis i den danske del af Nordsøen. Miljøstyrelsen er således enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at der ikke vil være væsentlige kumulative effekter på tobispopulationerne i Nordsøen som følge af den tilladte råstofindvinding. I forhold til høringssvar fra Skånsomt kystfiskeri PO og Danmarks Fiskeriforening PO vurderer Miljøstyrelsen at kumulative påvirkninger fra råstofindvinding på Jyske Rev er tilstrækkeligt belyst.

I miljøkonsekvensvurderingen vurderes det, at den generelle lydenergi, som genereres i forbindelse med råstofindvinding ikke vil bidrage væsentligt til den til den samlede støjbelastning i området. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Grundet afstanden til Thor Havvindmøllepark, er Miljøstyrelsen endvidere enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten om, at der ikke vil være kumulativ påvirkning fra sedimentspild, støj og forstyrrelse i forbindelse med projektet. Miljøstyrelsen bemærker i høringssvar fra Energistyrelsen, at der 8,5 km fra indvindingsområdet er udlagt en CO₂-lagringszone i havplanen, og at der er lavet udbud i området. Grundet afstanden vurderer Miljøstyrelsen, at råstofindvinding ikke i kumulation med aktiviteter i den pågældende zone, vil forårsage væsentlige påvirkninger i form af sedimentspild, støj og forstyrrelse.

7. Statusundersøgelse/overvågning

Ansøger skal foretage en slutundersøgelse efter tilladelsens udløb. Her skal særligt havbundens sedimentsammensætning og havbundens overflade og stabilitet undersøges og sammenholdes med de forventede forhold beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, og særligt i de områder, hvor der er indvundet grus fra overfladen. Ligeledes skal det undersøges om de faktiske forhold i hårbundsområderne i påvirkningszonen stemmer overens med de forventede forhold beskrevet i miljøkonsekvensrapporten. Miljøstyrelsen har tidligere begrundet vilkåret i afsnit om Havbund, dybde og dynamik, og afsnit om Kumulative forhold. Se de områdespecifikke vilkår (bilag 1).

8. Offentliggørelse

Myndigheder og organisationer på e-postlisten har modtaget en kopi af afgørelsen.

Afgørelsen er offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside under annonceringer.

9. Klagevejledning

Miljøstyrelsens afgørelse kan i henhold til råstoflovens § 26, stk. 2, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår vilkår til beskyttelse af kulturarv, natur og miljø.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, jf. råstoflovens § 26 b, stk. 8.

Afgørelsen kan påklages af adressaten for afgørelsen, offentlige myndigheder, en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende og lokale foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, Dansk Industri, Danmarks Rederiforening, Danske Råstoffer, Danmarks Fiskeriforening og enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen, jf. råstoflovens § 26 a, stk. 1 og 2.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen af afgørelsen, jf. råstoflovens § 26 b, stk. 1. Klagefristen udløber således den 10. september 2026.

Klage skal ske via Klageportalen, som man finder et link til på forsiden af Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside <https://naevneneshus.dk>. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges på www.borger.dk eller www.virk.dk som normalt, typisk med MitID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Hvis Miljøstyrelsen fastholder afgørelsen, sender Miljøstyrelsen klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Man kan læse mere om klageregler og gebyrordning på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside <https://naevneneshus.dk>.

Der er adgang til at indbringe denne afgørelse for domstolene. Hvis afgørelsen ønskes indbragt, skal sagen anlægges inden 6 måneder fra meddelelsen eller offentliggørelsen af afgørelsen, jf. råstoflovens § 43.

På vegne af Miljøstyrelsen

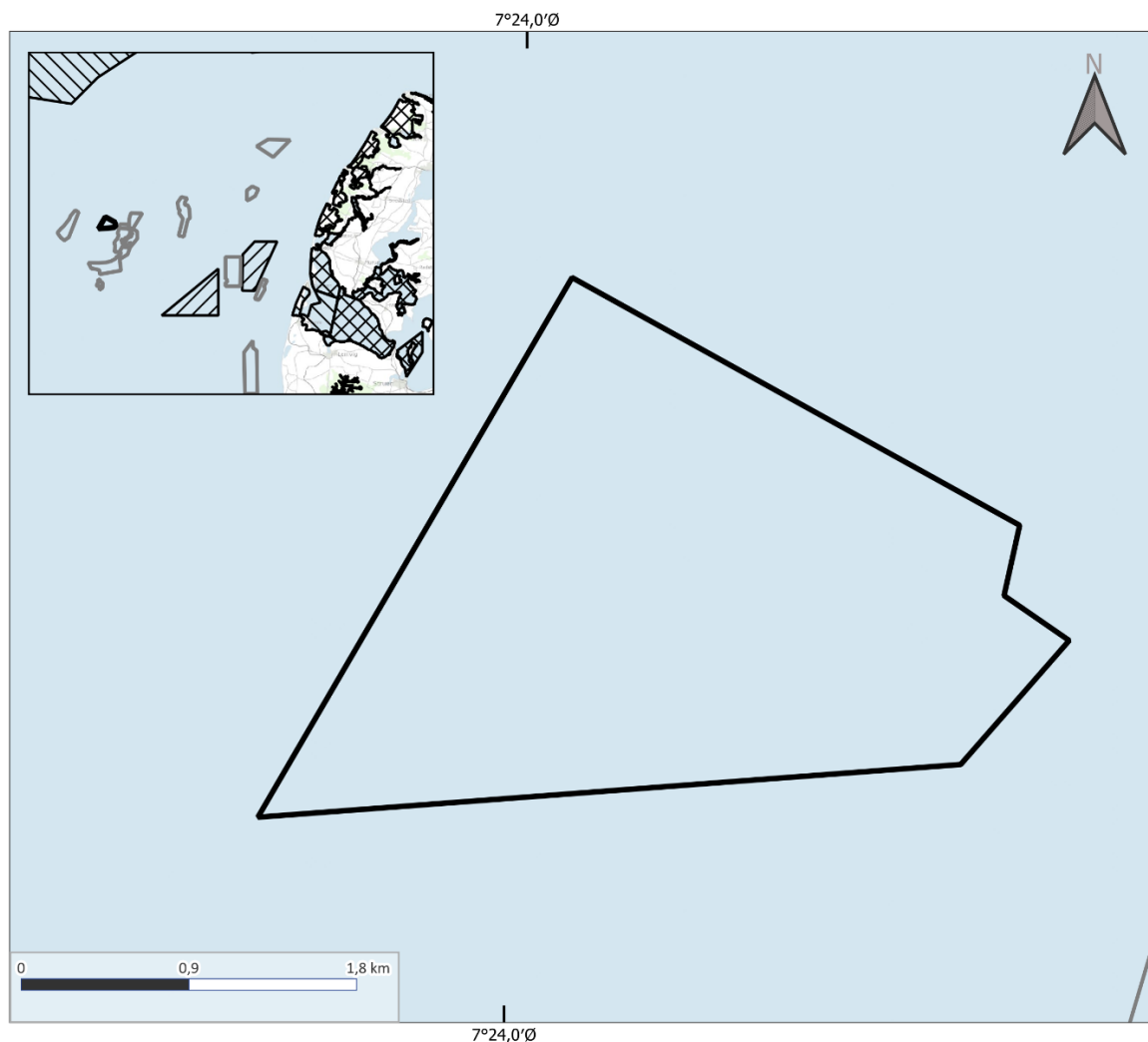
Henriette B. Schack

Bilag 1 – Områdespecifikke vilkår

Samlet tilladt mængde i m³	Årlig tilladt mængde i m³	Andre vilkår
2.000.000	400.000	1. Indvindingen i området må kun ske ved slæbesugning. 2. Der skal efterlades et restlag på minimum 0,5 m. 3. Når indvindingen i området er endeligt afsluttet for denne tilladelse, skal tilladelsesindehaveren gennemføre en samlet undersøgelse og vurdering af indvindingens fysiske og miljømæssige effekter på indvindingsområdet og påvirkningszonen, med særligt fokus på substrattypesammensætningen på havbunden og tilstedeværelsen af et restlag, samt på hårbundsområderne i påvirkningszonen. Sammenligningsgrundlaget for undersøgelsen er områdets tilstand som dokumenteret i ansøgningen med bilag. Undersøgelsen og vurderingen skal godkendes af Miljøstyrelsen. Opmålingsprogram m.m. skal godkendes af Geodatastyrelsen, og programmet skal godkendes inden opmålingen finder sted.

Bilag 2 – Områdeafgrænsning

Auktionsområde 562-JF Jyske Rev N

Beliggende på Jyske Rev i Nordsøen.

Indvindingsområdet er begrænset af rette linjer mellem følgende punkter, anført som geografiske koordinater (WGS 84):

Signaturforklaring:

Indvindingsområde

Andre indvindingsområder

Natura 2000: Habitatområder

Natura 2000: Fuglebeskyttelse

N. Bredde Ø. Længde

56°49,05' 7°26,38'

56°48,85' 7°22,68'

56°50,43' 7°24,27'

56°49,74' 7°26,66'

56°49,54' 7°26,58'

56°49,42' 7°26,93'